

Az Országos Széchenyi Kör Hírlevele 2022/3

A Győri Törvényszék 2022. október 17-én kelt végzésében elrendelte Aczél Eszter elnök képviseleti jogának nyilvántartásba történő bejegyzését. A képviselői megbízása 2023. július 6-ig tart, összhangban a jelenlegi elnökség megbízásának időtartamával. A bíróság egyidejűleg megállapította Péchy Mária képviselői jogának megszűnését, ami nem érinti az elnökségi tagságát.

Az elnökség ezúton is megköszöni Mária 15 éven át tartó elnöki tevékenységét, a jubileumi programok, közgyűlések, vetélkedők, kirándulások szervezését, a baráti légkör kialakítását.

Aczél Eszter szakmai munkássága:

1954-ben született, történész-szakmuzeológus, nyugalmazott tárigazgató.

Egyetemi diplomát történelem – német nyelv és irodalom szakon szerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar nappali tagozatán 1977-ben. Ugyanott történelem PhD programon abszolutóriumot kapott 2002-ben.

1977-től 2018-ig a Magyar Nemzeti Múzeum tudományos munkatársa, az Újkori Főosztály, majd annak átalakításától kezdve a Történeti Tár főmuzeológusa. Az Ipartörténeti Gyűjtemények és a Szabadkőműves Gyűjtemény vezetője. 2016-2018 között a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Tára tárigazgatója. Emellett 2013-2017 között a nagycenki Széchenyi István Emlékmúzeum vezetője. Állandó és időszakos kiállítások kurátora. Több mint 40 kiállítást rendezett itthon és külföldön önállóan illetve társrendezőként. Ezek közül kiemelkednek: a „*Bajorok és magyarok. Egy ezeréves kapcsolat*”. 2000–2001, Passau – Budapest; „*Széchenyi világi*”. 2010, Budapest, azonos címmel 2014 Nagycenk; „*Sissi and Hungary...*” 2017-2018, vándorkiállítás Kínában, Shanghai, Peking, Kunming, Xian helyszíneken. A dégi Festetics-kastély közelmúltban megnyílt állandó kiállításának kurátora. Számos történeti és muzeológiai, múzeumpedagógiai témájú publikáció, kiállításvezető szerkesztője, szerzője. Főbb kutatási témái: újkori ipartörténet, a magyarországi szabadkőművesség és nemzetközi kapcsolatainak története, magyar múzeumtörténet, kiemelten gróf Széchenyi Ferenc munkássága, gróf Széchenyi István élete és műve. A Múzeumi Spektrum Munkacsoport tagjaként tevékenykedik.

Rendes tagja az ICOM múzeumi világszervezetnek, az ICOM AVICOM nemzetközi bizottság titkára, 2022-től kincstárnoka. A Magyar Múzeumi Történész Társulat (MAMUTT) és a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat (MRMT) tagja.

2014-ben csatlakozott az Országos Széchenyi Körhöz, 2015-től elnökségi tag, 2021-től alelnök, 2022-től a Kör elnöke.

Széchenyi Akadémia

A 26. Széchenyi Akadémiát 2022. szeptember 21-25. között rendeztük meg Nagycenken, „Széchenyi bővületében” címmel. Az előadások helyszíne a Községháza Közösségi Színtere volt.

Az első nap délutánján részt vettünk Nagycenk Nagyközség koszorúzási ünnepségén Széchenyi István születésének 231. évfordulójára emlékezve. Az Országos Széchenyi Kör nevében Aczél Eszter elnök és Siska Tamás titkár koszorúzott.

Az előadások másnap délelőtt kezdődtek, elsősorban olyan előadókat kértünk fel, akik évek, évtizedek óta Széchenyi bővületében élnek, munkásságát kutatják, írásait elemzik, s gondolatainak máig ható aktualitását igyekeznek megmutatni.

Az előadások sorát Aczél Eszter történész, szakmuzeológus nyitotta, aki Széchenyi István és a korabeli divat kapcsolatáról tartott izgalmas előadást. Rövid áttekintést hallottunk tőle a női öltözködés formálódásáról a 19. század első felében, majd festmények és grafikák segítségével

bepillanthattunk a férfi elegancia rejtelseibe, mintaképeibe is, s megtudtuk, a legnagyobb magyar mi mindent fejezett ki egy-egy stílusos öltözékével.

Huiber Edit történész Széchenyi erdélyi körútját mutatta be. A gróf az út egy részét barátjával, Wesselényi Miklóssal járta be. Megtudtuk, milyen tapasztalatokat nyert a két ifjú, milyen benyomásokat keltett a vidéki lét Széchenyiben és milyen nehézségekkel kellett szembenézniük útjuk során.

Beregszászi Balázs levéltáros a Széchenyiek és Moson vármegye kapcsolatáról tartott előadást. A helyiek és környékbeliek máig érzik annak a jelentős tevékenységnek a hatását, amely a Széchenyi családhoz fűződik.

Buday Miklós „Széchenyi megfogott” címmel tartotta meg előadását, mely arról a több évtizedes, sokrétű Széchenyi-örökség ápolásáról szól, amit sok esetben az ő neve fémjelez. Az elmúlt évek kiemelkedő tevékenységei közé tartozik, hogy kezdeményezésére mai modern nyelvezetre történő átírássra került Széchenyi egyik legjelentősebb alkotása, a Hitel, majd megjelent angolul, és már a német nyelvű fordítása is készen van.

Szabó Miklós a Soproni Széchenyi István Gimnázium nyugalmazott igazgatója Széchenyi és Vörösmarty barátságáról beszélt előadásában. Megtudtuk, hogy Vörösmarty álnéven is írt, és Széchenyi vitába keveredett az álnéven író Vörösmartyval anélkül, hogy tudta volna kit rejt az álnév. A barátságuk mindvégig megőrizte az egymás iránt érzett kölcsönös tiszteletet, a közös eszméket, de érzelmileg eltávolodtak egymástól.

Szentkúti Károly tanár az összeesküvés-elméleteknek eredt nyomába, és egy Széchenyi Istvánnal kapcsolatos áltudományos elmélet kapcsán azt vizsgálta meg, lehetett-e Széchenyi István fia Petőfi Sándor. Mindeközben megmutatta, milyen könnyen félreérthetőek az eredeti források szavai, mondatai, és milyen nagyfokú tudományos igényességgel kell bánni mind a forrásokkal, mind a köréjük épített elméletekkel.

Horváth Attila jogtörténész a tőle megszokott figyelemfelkeltő stílusával pillanatok alatt megelevenítette Széchenyi István korát. Megtudtuk többek között azt, hogy Széchenyi üvegablakos kocsival utazott, azért, hogy útközben is tudjon olvasni, illetve azt is, hogy a Pesti Hengermalom ötlete azon igényéből eredt, hogy a hazánkban megtermelt jó minőségű búzából igencsak jó minőségű lisztet tudjanak előállítani. Széchenyi Istvánra jellemző volt, hogy mindenből a legjobb technológiát akarta bevezetni, mely példaként szolgál a későbbi kezdeményezőknek is.

Pelyach István történész Széchenyi és a forradalom című előadásában kérdések és válaszok mentén idézte meg a forradalom mozzanatait. Széchenyi 1848 tavaszán őszintén hitt abban, hogy Bécs engedményei meggyőződésből fakadnak, az udvar elfogadta az alkotmányos átalakulást és nem lesz konfliktus Magyarország és Ausztria között. 1848 augusztusában minden megváltozott, az osztrák kormány azzal a kéréssel fordult a magyar kormányhoz, hogy mondjon le a hadügy, külügy és a kereskedelemügy minisztériumairól. Nyilvánvalóvá vált, hogy elkerülhetetlen a konfliktus az udvarral és ez lehetett az alapja Széchenyi lelki összeomlásának.

A Széchenyi Akadémia záró előadását dr. Szabó Pál történész tartotta, aki remek elemzésében taglalta, hogy Széchenyinek mekkora kultusza volt halála után is, és milyen sok esetben idéztek tőle a Képviselőházban. Színes idézetekkel mutatott rá Széchenyi kijelentéseinek mindenkori

aktualitására, s közösen elemeztük Széchenyi István metaforáit, allegorikus szövegeit, melyek mögé bebújtatta gondolatait.

24-én, szombat délelőtt került sor a tiszteletbeli tagságot igazoló díszoklevél ünnepélyes átadására. Az oklevelet Csorba János, Nagycenk polgármestere és dr. Horváth Attila jogtörténész, alkotmánybíró kapta. (Csorba János megbetegedése miatt az oklevelet lánya, Csorba Mónika vette át.) Az ünnepséget Szabó Miklós alelnök vezette, a laudációkat Aczél Eszter elnök mondta el. Berek Milán Széchenyi idézeteket olvasott fel, majd Kuzsner Péter zongorajátékával gazdagította a programot. Az ünnepség állófogadással zárult.

Megújult a kőszegremetei Széchenyi-emlékmű

2022. október 8-án ünnepi istentiszteletet követően megtartották a szokásos Széchenyi napi megemlékezést a Szatmár megyei Kőszegremetén. Az alkalom különlegességét az adta, hogy elkészült a faluszéli Domokos-dombon álló emlékmű felújítása. Nem csak az obeliszk renoválására került sor – avatása után 161 évvel – hanem az oda vezető utcát is leaszfaltozták, illetve a református gyülekezet megvásárolta a telket, amin az emlékmű áll. Így már rendezett körülmények között, kényelmesebben megközelíthetővé vált az emlékhely.

A felújításra az anyagi forrásokat Magyarország kormánya biztosította, de a község lakossága is részt vállalt a terhekből.

Az ünnepségen az Országos Széchenyi Kör Kiss László, a nyíregyházi Széchenyi Technikum oktatója és családja képviselte. Ők helyezték el a Kör koszorúját a felújított emlékmű talapzatán.

Az emlékkötet kiadásának helyzete

Elkészült az Országos Széchenyi Kör 40 éves története (1982-2022) előtt tisztelgő emlékkötet nyomtatásra kész kézírata. A Szabó Miklós vezette szerkesztőbizottság közel 300 oldalas kötetet állított össze a fellelhető objektív források és szubjektív visszaemlékezések alapján. A színes fényképekkel bőségesen illusztrált kiadvány tartalmilag hat nagy fejezetre oszlik. Az elmúlt évtizedek történetét feldolgozó részben külön egység mutatja be az alapító, dr. Környei Attila egyéniségét, munkásságát, majd egy-egy bő fejezet foglalkozik a közgyűlések, a Széchenyi Akadémiák, a Körhöz kapcsolódó egyéb tevékenységek (táborok, kirándulások, versenyek, kiállítások) témájával és a tagcsoportok munkájával. Végül értékes betekintést nyerhetünk a tagtársak Széchenyi Istvánhoz köthető tudományos és irodalmi írásaiba. A tartalomjegyzékkel, névmutatóval, kronológiával ellátott nagyalakú könyv kiadására pályázati forrásokat keres a Széchenyi Kör elnöksége.

Terveink 2023-ra

- Január 1-én emlékezhetünk Petőfi Sándor születésének 200. évfordulójára. Ezen alkalomból többfordulós vetélkedőre hívjuk tagjainkat és minden érdeklődőt.
- Január 20. Madách Imre születésének 200. évfordulója. Márciusra tervezzük a balassagyarmati Palóc Múzeum és Madách-emlékszoba meglátogatását kurátori vezetéssel.
- Április 8. Megemlékezés és koszorúzás Széchenyi István halálának 163. évfordulóján Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia épülete előtti Széchenyi szobornál.
- Május 6. Évi rendes beszámoló közgyűlés Budapesten.
- Júniusban a dégi Festetics-kastély és az angolpark megtekintése kurátori vezetéssel (Széchenyi-Festetics rokonság).
- Június 30 – július 02. Tisztújító közgyűlés és kapcsolódó rendezvényei Budapesten (közgyűlés: 07.01.).

- Augusztus 20. István napi mulatság Nagycenken, tiszteletbeli tagsági oklevelek átadása (Széchenyi Kálmán, Csorba László részére).
- Szeptember 21-24. Széchenyi Akadémia, jubileumi rendezvény a Széchenyi István Emlékmúzeum megalapításának 50. évfordulója alkalmából, a 40. évfordulós emlékkötet könyvbemutatója.
- November 3. Megemlékezés az Akadémia megalapításáról.
- November 25. Az első magyar közgyűjtemény megalapításának évfordulója.
- Decemberben évváró rendezvény.

A Széchenyi Vándorkiállítás következő állomása Püspökladány lesz. Várunk újabb jelentkezőket a kiállítás további bemutatására.

Reméljük, hogy a jövő évi programjainkon sok tagtársunkkal fogunk személyesen találkozni. Kiemelten fontos a tisztújító közgyűlés, a Széchenyi Akadémia, és először rendeznénk meg az István napi mulatságot Nagycenken. Segíteni szeretnénk a Szegedi Tagcsoportot abban, hogy megtalálja vezetőjét és ismét sokszínű programokat tudjanak szervezni.

Köszönjük a tagdíjak befizetését, és külön köszönet azoknak, akik adományukkal is támogatták a Kört.

Szívesen fogadjuk javaslataikat programokra, illetve beszámolóikat eseményekről, programokról.

2022. december 22.

Országos Széchenyi Kör
elnökség